

Настоящий хозяин. – 2012. – № 3. – С. 24-32.

4. Орлюк, А. П. Теоретичні і практичні аспекти селекції баштанних культур [Текст] / А. П. Орлюк, В. П. Діденко. – Херсон : Айлант, 2009. – С. 236-240.

5. Пыженков, В. И. Культурная флора [Текст] / В. И. Пыженков, М.И. Малинина. – М.: Колос, 1994. – Т. XXI. Тыквенные (огурец, дыня). – С. 253-256.

6. Палінчак, О. В. Характер прояву гетерозисного ефекту за окремими ознаками у гібридів дині звичайної [Текст] / О. В. Палінчак // Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку : Матеріали II-ої Міжнар. наук.-практ. конф. (с. Крути, 21-22 березня 2016 р.) / Дослідна станція «Маяк» ІОБ НААН. – Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2016. – Т. 2. – С. 201-206.

Панцирева Ганна

асистент

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ЗЕРНОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОФІТОЦЕНОЗУ ЛЮПИНУ БІЛОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ВПЛИВУ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ ТА ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ

Останнім часом в країнах Євросоюзу зростає увага до зернобобових культур, поступово збільшується їх виробництво, впроваджуються удосконалені технології обробки зерна. Дані рослини ширше використовують у кормовиробництві, інтродукують в культуру нові види. Діють міжнародні науково-дослідні проекти та селекційні програми.

Проблема дефіциту рослинного білка викликала підвищений інтерес до вирощування люпину. Високий вміст цінного білка в рослині та комплекс інших господарсько-цінних ознак робить люпин незамінною кормовою культурою [1].

Сучасні сорти люпину мають різні напрями використання: зерновий, силосний, на сидерат. Поява нових сортів люпину білого, використання бактеріальних препаратів, стимуляторів росту вимагає перегляду технологій вирощування, рекомендованих раніше, підходів до вирощування культури [2-3].

Значна роль в удосконаленні технології відводиться вибору сорту, бактеріальним препаратам, стимуляторам росту. Необхідно чітко уявити механізм дії цих препаратів на досліджувані сорти, тому вирішення проблеми має не тільки наукове, а й важливе практичне значення [4].

Експериментальна частина досліджень виконувалась впродовж 2013-2015 років на дослідному полі Вінницького національного аграрного університету, яке знаходиться в селі Агрономічне Вінницького району. Ґрунти дослідного поля – сірі лісові середньо суглинкові на лесі, типові для правобережного Лісостепу і Вінницької області.

Матеріалом для досліджень були сорти люпину білого – Вересневий та Макарівський. Технологія вирощування сортів люпину білого загальноприйнята для Лісостепової зони України та передбачала передпосівну обробку насіння бактеріальним препаратом Ризоґумін у поєднанні із стимулятором росту Емістим С та

позакореневі підживлення Емістим С [5].

Встановлено, що досліджувані елементи технології вирощування суттєво впливали на показники насінневої продуктивності рослин люпину білого. Максимальний врожай формувався за оптимального співвідношення всіх елементів його структури. Так, максимальну індивідуальну продуктивність рослин люпину білого сорту Вересневий зафіксовано на варіанті із передпосівною обробкою насіння бактеріальним препаратом із стимулятором росту у поєднанні із двома позакореневими підживленнями. При цьому показники індивідуальної продуктивності були наступними: кількість бобів на одній рослині – 6,5 шт., кількість насінин на одній рослині – 20,3 шт., маса 1000 насінин – 335,1 г, маса насіння з однієї рослини – 6,8 г.

Максимальна величина врожайності зерна люпину білого сорту Вересневий отримана на варіантах досліду з передпосівною обробкою насіння інокулянтном Ризогумін та стимулятору росту Емістим С у поєднанні із двома позакореневими підживленнями Емістим С. При цьому величина урожайності зерна складала 3,61 т/га, і перевищувала контрольний варіант на 0,65 т/га, а у відсотковому співвідношенні відповідно – 18%. Урожайність зерна у сорту Макарівський становила 3,23 т/га.

Таким чином, оптимізація елементів технології вирощування сортів Вересневий та Макарівський за рахунок передпосівної обробки насіння бактеріальним препаратом Ризогумін та стимулятором росту Емістим С у поєднанні із двома позакореневими підживленнями Емістим С у фазах бутонізації та початку наливання насіння, забезпечує формування високого рівня зернової продуктивності та співвідношення всіх елементів його структури.

Список використаних джерел

1. Костенко, Н. П. Дослідження нових сортів люпину вузьколистого та люпину білого [Текст] / Н. П. Костенко, С. О. Лахтінова // Сортовивчення і сортознавство. – 2013. – № 3. – С. 26-30.
2. Панцирева, Г. В. Дослідження сортових ресурсів люпину білого (LUPINUS ALBUS L.) в Україні [Текст] / Г. В. Панцирева // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2016. – №4. – 88 с.
3. Панцирева, Г. В. Польова схожість та виживаність рослин люпину білого залежно від елементів технології вирощування у правобережному Лісостепу України [Текст] / Г. В. Панцирева // Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Корми і кормо виробництво. – 2016. – № 82. – 149 с.
4. Бабич, А. О. Вирощування зернобобових на корм [Текст] / А. О. Бабич. – К. : Урожай, 1975. – 232 с.
5. Волкогон, В. В. Мікробні препарати у землеробстві. Теорія і практика [Текст] Монографія / В. В. Волкогон, О. В. Надкирнична, Т.М. Ковалевська. – К. : Аграрна наука, 2006. – 312 с.

